

VAN DE ALEIDA KRAMERSTICHTING

Huib D. Minderhoud

Het is donderdag 29 januari 1948, vier uur in de nacht. Drie verpleegsters zijn in het Aleida Kramer ziekenhuis behulpzaam geweest bij een uren durende bevalling. Het kind is helaas levenloos ter wereld gekomen, maar de moeder is gered. Nadat de zusters het roerloze lichaampje van de baby met een jurkje van crêpepapier hebben aangekleed en op een tafel in de wachtkamer gelegd, wekken ze de mannen "op zaal" om "te polsen, te tempen en te wassen". Deze kwelling wordt door de heren uiterst knorrig ondergaan, maar gelukkig kunnen ze na behandeling weer gaan slapen.

Als de verpleegsters op de gang terugkomen, zien ze plotseling rook onder de deur van de huiskamer uitkomen. Zuster Ottens trekt de deur open en deinst geschrokken achteruit. De kamer staat in lichterlaaie. De zusters wekken onmiddellijk directrice Noppers, die telefonisch de brandweer en de bestuursleden waarschuwt. Hoofdzuster Notting is intussen met de andere verpleegsters druk bezig met de ontruiming van het gebouw. Alle zieken gaan naar het huis van deurwaarder Klingenberg, vlak naast de A.K.S. De patiënten van de verdieping gaan via de brandtrap naar beneden en dat levert voor de op brancards liggende wel problemen op. Maar iedereen komt behouden het ziekenhuis uit; ook de dikke vrouw aan het infuus, die via de trap naar beneden moet worden gedragen. Het huis van Klingenberg stroomt vol; in alle vertrekken zitten en liggen patiënten.

De hulpverlening komt razendsnel op gang. De brandweer komt al tijdens de telefoontjes van zuster Noppers aanrijden en dat is te danken aan een al eerdere waarschuwing van brievenbesteller Johannes Meijering, die vanaf het postkantoor rook heeft zien opstijgen. De bluswerkzaamheden beginnen hierdoor zo snel, dat het grootste deel van het ziekenhuis behouden blijft. Intussen ste-

De huiskamer met twee lezende zusters.

ken veel jonge kerels, op weg naar hun werk, een handje toe bij het leegruimen van het gebouw. Zo komen ze ook in de donkere kamer, die het verst van de brandhaard is verwijderd en willen daar het kostbare röntgenapparaat weghalen. Dokter Van de Bijl, doodsbang voor beschadiging, schreeuwt met overslaande stem: "En je blijft er af!" En de helpers luisteren.

De huiskamer, de kamers van directrice Noppers en hoofdzuster Notting, de keuken, de kantoorruimte en de klassekamer op de verdieping branden totaal uit. De ramp valt dus te overzien, maar het verlies van de totale administratie in het kan-

toor is toch wel heel pijnlijk. Het verlies van de kostbare lap stof, die zuster Notting voor haar aanstaande huwelijk klaar had liggen, is de tweede pijnlijke ervaring. Maar gelukkig, de patiënten kunnen 's middags alweer terug. Nog een pijnlijke ervaring is het onderzoek van de recherche de volgende dag. De zusters worden verschillend kren na elkaar onder-vraagd en dat geeft aanleiding tot verontwaardigde reacties. "Wat denkt die lui wel! Ik heb 't niet anstookn!", het zijn uit-roepen, die veelvuldig gehoord worden. De zusters krijgen gelijk; het is kortsluiting geweest.

Het ziekenhuisbestuur neemt onder leiding van burgemeester Gautier maatregelen om de opgelopen schade te herstellen. Op 15 juli 1948 wordt de herbouw aanbesteed en in maart 1949 zijn de vernieuwde ruimten gereed. Door een doelmatiger indeling heeft men kans gezien nog een extra ziekenzaal met zes bedden te realiseren. Maar, als zo vaak, nieuwe mogelijkheden scheppen nieuwe behoeften en een jaar later wordt al weer naar andere uitbreidingsmogelijkheden gezocht. Daar in 1939 aan de westzijde een operatiezaal met plat dak is aangebouwd, besluit het bestuur, nu onder voorzitterschap van burgemeester Feith, hier een aansluitende verdieping met zolderkap bovenop te bouwen. Op de nieuwe zolder kunnen dan weer kamers voor het groeiende aantal verpleegsters worden ingericht. Met Pinksteren 1951 is de uitbreiding gereed en zo krijgt het Aleida Kramer ziekenhuis de vorm, die nog bij veel oudere Coevordenaren in het geheugen gegrift staat. Een rechthoekig gebouw met rechthoekige ramen en een hoge ingangspartij boven stenen treden. Een vertrouwenwekkend beeld.

Toen na de eerste opwinding over de brand een van de zusters naar de wachtkamer ging om naar

Directrice Noppers omringt door de verpleegsters (v.l.n.r.) Ottens, Van de Berg, Materman, De Koning en Schut.

het levenloze kindje te kijken, lag het er niet meer. Ze schrok geweldig, maar het bleek al gauw, dat tuinman/huisknecht Mans Blaauwgeers het zorgzaam had weggedragen. Dat was typisch Mans; zonder veel ophef doen wat gedaan moest worden.

Op 18 maart 1948 waren hij en zijn vrouw speciaal uitgenodigd aanwezig te zijn bij een besloten bestuursvergadering. Burgemeester Gautier sprak het verraste echtpaar toe en memoreerde, dat Mans inmiddels vijfentwintig jaar werkzaam was bij de A.K.S.. Hij overhandigde hem een envelop met honderd gulden en na een kort dankwoord van de jubilaris ging het echtpaar weer naar huis. Hermanus Alexander Blaauwgeers was dus in 1923 in dienst getreden en wel met een proeftijd van drie maanden. Zijn eerste opdracht bestond uit het opknappen van de totaal verwaarloosde tuin en hij deed dit zo goed, dat over de proeftijd helemaal niet meer werd gesproken. "Onze Mans", zoals hij na verloop van tijd genoemd werd, werd een echt Manusje van alles. Hij verrichtte alle voorkomende kleine onderhoudswerkzaamheden, verzorgde de tuin en deed alles wat hem gevraagd werd en ook vaak zonder dat het hem werd gevraagd. Zijn officiële taakomschrij-

ving tuinman/huisknecht was dus eigenlijk veel te beperkt.

Ook het vervoer van bedlegerige patiënten en van overledenen was hem opgedragen. Hiervoor had hij de beschikking over een handkar met een zeildoeken huif, waarmee hij onder begeleiding van een verpleegster van en naar het ziekenhuis reed. Gedurende de oorlogsjaren kwam deze wijze van vervoer uitstekend van pas, want vaak verborg Mans onder de huif clandestien door boeren aangeboden levensmiddelen voor het ziekenhuis. Niemand durfde hem te controleren; er kon immers wel "een liek" in de kar liggen! Op de dag voor de bevrijding van Coevorden, op 5 april 1945, liet hij zich van zijn moedigste kant zien. Samen met de zusters Pinkert en Van der Paard liep hij, zich niets aantrekkend van het Duitse "Sperrgebot", naar bakker Lotterman in de Kerkstraat. Door niemand tegengehouden, bereikte het drietal met twee grote manden brood weer veilig het ziekenhuis.

Mans werd niet rijk van het ziekenhuis, maar hij genoot wel bijzondere voorrechten. Zo had hij het gratis gebruik van twee percelen tuingrond en mocht hij al het keukenafval als veevoer mee naar huis nemen. Zijn varkens waren dan ook spreekwoordelijk "de vetste van Coevorden". Zijn pogingen zijn weekloon van f 20,- te doen verhogen tot f 22,- leden echter jarenlang schipbreuk. Het bestuur vond, dat Mans al genoeg extra's kreeg.

Op 7 januari 1965 nam Mans Blaauwgeers, in verband met het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd van vijfenzeftig jaar, afscheid. Het bestuur schonk hem boven zijn pen-

sioen een levenslange uitkering van f 900,- per jaar. Verder kreeg hij een doos sigaren en zijn vrouw een boeket bloemen. Het personeel deed het wat uitbundiger. Het echtpaar Blaauwgeers werd met een versierde wagen naar het ziekenhuis gereden, waar de zusters met zelfgemaakte voordrachten, liedjes en schetsjes een optreden verzorgden. Mans kreeg een fiets en was zeer ontroerd. Hij bedankte op zijn eigen kernachtige wijze en sprak, hoewel hij er stevig doorgehaald was, van een prachtige avond. Aan een dienstverband van maar liefst tweeënveertig jaar was een einde gekomen. Nog veertien jaar zou Hermannus Blaauwgeers genieten van zijn welverdiende pensioen. Hij overleed op 12 januari 1979 en ligt begraven op de inmiddels prachtig opgeknapte R.K. begraafplaats

Mans Blaauwgeers met overdekte patiëntenhandkar en begeleidende verpleegster.